

КОРРУПЦИЯ – ТАРАҚҚИЁТ КУШАНДАСИ

Тузувчи : Ғ Абдурахмонов
ФарПИ “Ижтимоий фанлар”
кафедраси катта ўқитувчиси

Коррупция нима?

- Лотин тилидан олинган сўз
- бузиш,
- йўлдан оздириш ,
- пора эвазига оғдириш,
- бузилиш, айниш ,
- таназзул,
- сотилувчи, сотқин,

Коррупция нима?

- «**коррупция** — шахсинг ўз мансаб ёки хизмат мавқеидан шахсий манфаатларини ёхуд ўзга шахсларнинг манфаатларини кўзлаб моддий ёки номоддий наф олиш мақсадида қонунга хилоф равишда фойдаланиши, худди шунингдек, бундай нафни қонунга хилоф равишда тақдим этиш».

Коррупция нима?

- “Коррупция – мансабдор шахс томонидан муайян ҳаракат ёки ҳаракатсизлик содир этиш (этмаслик) эвазига моддий манфаатдорлик қилаётган шахснинг манфаатини кўзлаб мансаб вазифасини бузган ёки бузмаган ҳолда, турли шаклда моддий қимматликлар олишиёхуд мулкый наф кўриши.”

Коррупция қачон пайдо бўлган?

- Қадимги юнон файласуфи Аристотел шундай деган: “Ҳар қандай давлат тизимида қонунлар ва бошқа фармойишлар орқали ишни шундайт ашқил қилиш керак-ки, унда мансабдор шахсларни ноқонуний йўл билан бойишига йўл қўймаслик лозим”.

Коррупция қачон пайдо бўлган?

- Француз мутафаккири Шарл Монтескье эса бу борада “Асрлар тажрибасидан маълумки, ҳарқандай ҳокимият ваколатига эга бўлган шахс, уни суиистеъмол қилишга мойил бўлади ва у маълумбир мақсадга эришмагунча шу йўналишда юради”

Коррупция хақида

- Шекспирнинг “Венециялик савдогар”, “Қонга қон, жонга жон” ,
- Дантенинг “Дўзах”, “Тозаловчи”
- Данте коррупционерларни дўзахни энг қоронғи ва энг чуқур жойига ташлаш керак деган фикрни билдирган.
- Никколо Макиавелли йўталга қиёслаган “Коррупцияни ҳам йўталга ўхшаб олдин аниқлаш қийин, аммо даволаш осон, лекин бу касални ўтказиб юборсангиз уни аниқлаш осон, аммо даволаш қийин”.

Коррупцияни келтириб чиқарувчи омиллар

- Ўтиш давридаги қийинчилик;
- ижро этиш тизимининг ёмонлашуви;
- ҳуқуқий нигилизм;
- Жамиятда инсонларнинг маданияти;
- иқтисодий аспектлар
- Диний ва дунёвий иймонни сустлиги
- Миллий, диний қадриятларни аёқ ости бўлиши
- Собиқ иттифоқни мустабид сиёсатини оқибати

Коррупция қандай оқибатларга олиб келади

- Жамиятни маънавий асосларига путур
- Хокимиятни халқ олдида обрўсизлантиради
- Норозиликка сабаб бўлади
- Ёшлар онгини захарлайди
- Хаёт қаллоблик ва фирромликдан иборат бўлиб қолади
- Адолатга ишончни йўқотади

Коррупция қандай оқибатларга олиб келади

- Давлат хақида салбий тасаввур уйғотади
- Уюшган жинойтчилик давлат хизматига кириб келади
- Одил судлов тизимига зарар етади
- Иқтисодиётга салбий таъсир кўрсатади

Коррупцияга қарши кураш

- БМТни мансабдор шахсларининг обод-ахлоқ Кодекси 17.12.1979 й
- Коррупция – бу шахсий манфаат учун давлат ҳокимияти мансаб вазифасини суиистеъмол қилиш (Бутун жаҳон банки ҳисоботи, 1997 й.)

Коррупцияга қарши кураш

- Европа Кенгаши Гуруҳларининг 1-сессияси 1995 йил 22-24 февраль, Страсбургда
- 1992 йил 3 мартдаги “Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси тузилмасида ташқи иқтисодий фаолият соҳасида гипорахўрлик, ўғирликлар ва бошқа суиистеъмолчиликларга қарши кураш бошқармасини ташкил этиш тўғрисида” ги;

Коррупцияга қарши кураш

- 1994 йил 11 майдаги “Хусусий мулкчилик ва тадбиркорликни коррупция, рэкет ва уюшган жиноятчиликнинг бошқа кўринишларидан ҳимоя қилишнинг ташкилий чора тадбирлари тўғрисида” ги;
- 1997 йил 28 майдаги “Коррупция, рэкет ва терроризмга қарши курашни такомиллаштириш ишларини янада ривожлантириш тўғрисида” ги қарорлари қабул қилинди ва уларнинг ижросини таъминлаш юзасидан чора-тадбирлар ишлаб чиқилди

Коррупцияга қарши кураш

- а) БМТнинг “Коррупцияга қарши курашиш конвенцияси”;
- б) Европа Иттифоқининг “Коррупция учун жиноий жавобгорлик тўғрисидаги Конвенцияси”;
- в) Европа Иттифоқининг “Коррупция учун фуқаровий жавобгарлик тўғрисида”ги Конвенцияси;
- г) Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги доирасида “Коррупцияга қарши сиёсатнинг қонунчилик асослари тўғрисида”ги модел қонуни;
- д) “Осиё Тараққиёт Банки ва Европа Тикланиш ва Тараққиёт Банки Осиё ва Тинч океани коррупцияга қарши ҳаракат дастури”;

Коррупцияга жазо

- 1. Ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-торож қилиш (167-модда);
- 2. Сохта тадбиркорлик (179-модда);
- 3. Сохта банкротлик (180-модда);
- 4. Божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш (182-модда);

Коррупцияга жазо

- 5. Солиқлар ёки бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан бўйин товлаш (184-модда);
- 6. Ҳокимият ёки мансаб ваколатини суиистеъмом қилиш (205-модда);
- 7. Ҳокимият ёки мансаб ваколати доирасидан четга чиқиш (206-модда);
- 8. Мансаб сохтакорлиги (209-модда);
- 9. Пора олиш (210-модда);
- 10. Пора бериш (211-модда);

Коррупцияга жазо

- 11. Пора олиш-беришда воситачилик қилиш (212-модда);
- 12. Товламачилик йўли билан ҳақ – беришни талаб қилиш (214-модда)
- 13. Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш (243-модда);
- 14. Контрабанда (246-модда)

Коррупцияга қарши кураш

- **2018 йил 3 январ «Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида»ги қонун ана шундай тарихий аҳамиятга эга ҳужжатлардан биридир.**
- **6 боб ва 34 моддадан иборат**

Ким қарши курашади?

- Бош прокуратура;
- Миллий хавфсизлик хизмати;
- Ички ишлар вазирлиги;
- Адлия вазирлиги;
- Бош прокуратура ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти

Қандай қаршикурашиш керек

- **Давлат бошқаруви:**
- **Ижтимоий-иқтисодий ривожланиш ва тадбиркорлик:**
- **Маъмурий тартиб-таомиллар:**
- **Давлат харидларини амалга ошириш:**
- **Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ва улар лойиҳаларининг коррупцияга қарши экспертизаси**

Қандай курашиш керек?

- Сизни фикрингиз

Эътиборингиз учун
рахмат